

W KOMISJI EUROPEJSKIEJ

Marta Angrocka-Krawczyk

Komisja proponuje ograniczenie emisji dwutlenku siarki w żegludze o 90%

Dzięki wnioskowi Komisji Europejskiej dotyczącemu ograniczenia zawartości siarki w paliwach żeglugowych jakość powietrza ulegnie poprawie. Wniosek powinien doprowadzić do ograniczenia emisji dwutlenku siarki o nawet 90%, a pyłu zawieszonego o nawet 80%. Korzyści dla zdrowia publicznego wyniosą pomiędzy 15 a 34 mld euro, czyli znacznie przekroczą spodziewane koszty (2,6–11 mld euro). Niemal połowa Europejczyków mieszka na obszarach, w których cele UE dotyczące jakości powietrza w dalszym ciągu nie są spełnione. Zanieczyszczenie powietrza jest dla obywateli Europy jednym z głównych problemów dotyczących środowiska.

Unijny komisarz ds. środowiska **Janez Potočnik** powiedział: *Zanieczyszczenie powietrza nie zna granic. Emisje ze źródeł lądowych podlegają już od pewnego czasu regulacji. Teraz nadszedł czas na zajęcie się sektorem morskim. Jest to ważne dlatego, że wpływ tego sektora na jakość powietrza odczuwany jest daleko poza obszarami przybrzeżnymi. Obecny wniosek jest ważnym krokiem w zakresie redukcji emisji do atmosfery, które pochodzą z szybko rozwijającego się sektora transportu morskiego. Wniosek przyczyni się do rozwiązania problemów dotyczących jakości powietrza, które dotyczą milionów Europejczyków. Jest on częścią planu działania umożliwiającego transformację sektora i przygotowanie go na kolejne wyzwania.*

Wiceprzewodniczący Komisji **Siim Kallas** dodał: *Przeniesienie do prawa UE norm uzgodnionych jednomyślnie przez IMO stanowiłoby krok na drodze do osiągnięcia bardziej zrównoważonego transportu wodnego.*

Cieszę się, że wniosek zawiera szereg krótko- i średnioterminowych środków, które pomogą sektorowi zmierzyć się z wyzwaniem.

Wniosek stanowi przegląd dyrektywy dotyczącej zawartości siarki w niektórych paliwach ciekłych oraz wprowadza do prawa UE nowe normy Międzynarodowej Organizacji Morskiej (IMO), gwarantując ich właściwe i zharmonizowane stosowanie

dziej zharmonizowanych wymogów w zakresie sprawozdawczości i weryfikacji oraz dostosowanie przepisów dotyczących pobierania próbek do norm międzynarodowych. Postanowienia wniosku powinny wejść w życie między 2015 a 2020 r. W 2012 r. Komisja opracuje w ramach „niezbędnika zrównoważonego transportu wodnego” serię środków średnio- i długoterminowych, które przyczyni

Komisja Europejska przeznaczona 244 mln euro na nowe projekty związane z ochroną środowiska.

we wszystkich państwach członkowskich UE. Zgodnie z założeniami wniosku od 1 stycznia 2015 r. maksymalna zawartość siarki w paliwach morskich na obszarach wrażliwych, takich jak Morze Bałtyckie, Morze Północne i kanał La Manche zostanie ograniczona z poziomu 1,5% do 0,1%. Na innych obszarach redukcja będzie jeszcze większa – z 4,5% do 0,5% do 1 stycznia 2020 r.

Jako alternatywę dla stosowania paliw niskosiarkowych statki będą mogły stosować technologie równorzędne – np. pokładowe systemy oczyszczania spalin. Inne ważne zmiany obejmują wprowadzenie bar-

nią się do osiągnięcia zrównoważenia i konkurencyjności w sektorze żeglugi morskiej bliskiego zasięgu.

Nowe przepisy stanowią wyzwanie dla objętych nimi sektorów, ale stosowanie alternatywnych metod redukcji emisji pozwoli na znaczne obniżenie kosztów zachowania zgodności, pobudzi innowacyjność i przyczyni się do oszczędniejszego korzystania z zasobów.

Proponowany przegląd ma na celu rozwiązanie utrzymujących się problemów związanych z jakością powietrza zanim Komisja rozpocznie szerszy przegląd polityki w dziedzinie powietrza, który ma zostać prze-

➔ prowadzony przed 2013 r. Wniosek opiera się na konsultacjach z zainteresowanymi stronami oraz na badaniach dotyczących kosztów i korzyści związanych z planowanymi środkami, jak również ich ewentualnego wpływu na żeglugę.

Komisja przeznaczona 244 mln euro na 183 nowe projekty związane z ochroną środowiska, z czego 18,9 mln euro na 7 projektów z Polski

Komisja Europejska zatwierdziła finansowanie 183 nowych projektów w ramach unijnego programu ochrony środowiska LIFE+. Projekty pochodzą ze wszystkich państw członkowskich UE i obejmują działania w dziedzinie ochrony przyrody, zmiany klimatu, czystej technologii, polityki ochrony środowiska, a także działania informacyjno-komunikacyjne na temat zagadnień związanych ze

miliona euro objętych zostało w sumie 7 projektów z Polski, w tym po 2 z dziedziny „polityka i zarządzanie w zakresie ochrony środowiska” i „przyroda” oraz 3 z dziedziny „informacja i komunikacja”.

Unijny komisarz ds. środowiska Janez Potočnik powiedział: *W ramach programu LIFE+ w dalszym ciągu finansowane są wysokiej jakości, innowacyjne projekty o dużej wartości dodanej dla UE. Te nowe projekty nie tylko w znaczący sposób przyczynią się do ochrony przyrody i poprawy jakości środowiska naturalnego oraz do przeciwdziałania zmianie klimatu. Przyczynią się one również do rozpowszechniania w całej Europie wiedzy na temat najważniejszych wyzwań w zakresie ochrony środowiska, z którymi musimy się zmierzyć, takich jak oddzielenie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów.*

Komisja otrzymała 748 wniosków w odpowiedzi na swoje ostatnie zaproszenie do składania wniosków, które zamknięto we wrześniu 2010 r. Ze wszystkich złożonych wniosków 183 zostały zakwalifikowane do współfinansowania w ramach trzech komponentów programu: LIFE+ przyroda i różnorodność biologiczna, LIFE+ polityka i zarządzanie w zakresie ochrony środowiska oraz LIFE+ informacja i komunikacja. Pięćdziesiąt pięć z tych projektów będzie realizowane z udziałem partnerów z więcej niż jednego państwa członkowskiego.

Projekty LIFE+ przyroda i różnorodność biologiczna służą poprawie stanu ochrony zagrożonych gatunków i siedlisk. Spośród 203 złożonych wniosków Komisja zakwalifikowała do finansowania 64 projekty zgłoszone przez instytucje działające na rzecz ochrony środowiska, organy rządowe oraz inne podmioty. Realizowane w 18 państwach członkowskich projekty stanowią inwestycję o

łącznej wartości 223 mln euro, z czego około 125 mln euro zapewni UE. Większość projektów (55) dotyczy ochrony przyrody, przyczyniając się do realizacji dyrektyw ptasiej i siedliskowej oraz sieci Natura 2000. Pozostałych dziewięć projektów dotyczy różnorodności biologicznej, stanowiąc nową kategorię projektów LIFE+ w zakresie programów pilotażowych uwzględniających szersze kwestie związane z różnorodnością biologiczną. Ogółem kwota funduszy zaінwestowanych w projekty z zakresu różnorodności biologicznej wynosi 18,3 mln euro.

Projekty LIFE+ polityka i zarządzanie w zakresie ochrony środowiska to projekty pilotażowe, które przyczyniają się do rozwoju innowacyjnych koncepcji politycznych, technologicznych oraz metod i instrumentów. Spośród 399 złożonych wniosków Komisja zakwalifikowała do finansowania 104 projekty zgłoszone przez szereg różnorodnych organizacji z sektora publicznego i prywatnego. Wybrane projekty, realizowane w 18 państwach członkowskich, stanowią inwestycję o łącznej wartości 286 mln euro, z czego około 109 mln euro zapewni UE. Największa część finansowania (ok. 143 mln euro) przeznaczona jest na 51 projektów dotyczących odpadów i zasobów naturalnych.

Komisja przeznaczy ponad 16 mln euro na 14 projektów bezpośrednio dotyczących przeciwdziałania zmianie klimatu o całkowitym budżecie w wysokości 40 mln euro. Ponadto 12 projektów poświęconych innym zagadnieniom będzie również miało pośredni wpływ na emisje gazów cieplarnianych. Wspomniane różne projekty są przedstawione w załączniku do niniejszego komunikatu prasowego.

Woda jest kolejnym ważnym obszarem zainteresowania, w którym wybrano dziewięć projektów. Pozostałych 30 projektów dotyczy różnych zagadnień, takich jak powietrze, substancje chemiczne, wpływ środowiska na zdrowie, lasy, innowacje, hałas, ochrona gleby, podejścia strategiczne oraz ochrona środowiska w miastach.

Foto: Jacek Zysk

Janez Potočnik, unijny komisarz ds. środowiska.

środowiskiem. Ogółem stanowią one inwestycję, której całkowity koszt wynosi 530 mln euro, z czego 244 mln euro zapewni UE. Finansowaniem w ramach LIFE+ na kwotę 18,9

Projekty LIFE+ informacja i komunikacja służą rozpowszechnianiu informacji i podkreśleniu wagi zagadnień związanych ze środowiskiem, a także zapewnieniu szkoleń i podnoszeniu świadomości w zakresie zapobiegania pożarom lasów. Spośród 146 złożonych wniosków Komisja zakwalifikowała do finansowania 15 projektów zgłoszonych przez szereg organizacji z sektora publicznego i prywatnego zajmujących się ochroną przyrody lub środowiska, dotyczących kwestii różnorodności biologicznej, zmiany klimatu, odpadów i wody. Wybrane projekty, realizowane w 18 państwach członkowskich, stanowią inwestycję o łącznej wartości 20,4 mln euro, z czego około 10,1 mln euro zapewni UE. Komisja z zadowoleniem odnotowuje znaczny wzrost środków przeznaczonych na projekty LIFE+ informacja i komunikacja. Siedem z 15 projektów dotyczy poszerzania wiedzy na temat przyrody i zagadnień dotyczących różnorodności biologicznej, a osiem poświęcone jest innym zagadnieniom związanym ze środowiskiem.

Zielone światło dla pierwszych unijnych programów zrównoważonego rozwoju biopaliw

Biopaliwa mogą być przyjazną dla środowiska alternatywą dla paliw kopalnych. Musimy jednak dopilnować, by plantacje palm olejowych lub trzciny cukrowej nie powstawały w miejscu lasów tropikalnych i bogatych w węgiel torfowisk. Musimy też zagwarantować, że stosowane w UE biopaliwa pozwolą w wymierny sposób ograniczać emisje gazów cieplarnianych w porównaniu do paliw kopalnych. W tym celu zrównoważony charakter biopaliw powinien być kontrolowany albo przez państwa członkowskie, albo na podstawie dobrowolnych systemów zatwierdzonych przez Komisję Europejską. Do dziś Komisja zatwierdziła siedem nieobowiązkowych programów tego rodzaju: ISCC, Bonsucro EU, RTRS EU RED, RSB EU RED, 2BSvs, RSBA i Greenenergy. Na tej podstawie w 27 państwach członkowskich stosuje się bezpośrednio.

Günther Oettinger, komisarz ds. energii, mówi: *Musimy dopilnować, aby cały łańcuch produkcji i dostaw biopaliw był zrównoważony. Dlatego właśnie ustanowiliśmy najwyższe na świecie wymagania w dziedzinie zrównoważonego rozwoju. Systemy zatwierdzane obecnie na poziomie UE są dobrym przykładem przejrzystych i rzetelnych metod gwarantowania, że normy te są przestrzegane.*

Biopaliwa stosowane w UE, niezależnie od tego czy są produkowane na potrzeby lokalne, czy też importowane, muszą być zgodne z tymi normami aby otrzymać dofinansowanie ze strony państwa lub zostać wliczone do obowiązkowych celów krajowych w zakresie wykorzystania energii odnawialnej. Kryteria te mają na celu zapobieganie przekształcaniu się obszarów o dużej różnorodności biologicznej oraz obszarów zasobnych w węgiel w obszary produkcji surowców służących do produkcji biopaliw. W praktyce oznacza to, że biopaliw wyprodukowanych z upraw prowadzonych na terenach, które wcześniej zajmował unikalny ekosystem lasu tropikalnego lub naturalnych użytków zielonych, nie można uznać za zrównoważone. Ponadto emisje gazów cieplarnianych całego łańcucha produkcji muszą być o co najmniej 35% niższe w porównaniu do paliw kopalnych. Próg ten z czasem będzie podwyższany.

Ochrona środowiska: zaostrzenie ograniczeń dotyczących przemysłowego zastosowania kreozotu

Surowe ograniczenia dotyczące przemysłowych zastosowań kreozotu, toksycznego związku chemicznego używanego przede wszystkim do impregnacji drewnianych podkładów kolejowych, słupów elektrycznych oraz ogrodzeń, wejdą w życie 1 maja 2013 r. w następstwie zaostrzenia odnośnych przepisów przez Komisję Europejską. Kreozot ma działanie rakotwórcze – dlatego wprowadzenie tej substancji na rynek UE dopuszczone jest wyłącznie w przypadku, gdy firma otrzyma stosowne pozwolenie. Od 2003 r. nie mogą używać jej konsumenci.

Nowa decyzja Komisji, która zmienia dyrektywę w sprawie produktów biobójczych, została przyjęta po przeprowadzeniu analizy ryzyka dotyczącej wpływu kreozotu na zdrowie ludzi oraz na środowisko. Kreozot jest rakotwórczy pod każdą postacią; jeżeli drewno, które zostało zaimpregnowane kreozotem, wejdzie w bezpośredni kontakt z glebą lub wodą, powstają poważne zagrożenia dla środowiska.

Unijny komisarz ds. środowiska Janez Potočnik powiedział: *Przyjęta dziś decyzja przyczyni się do stworzenia bezpieczniejszego otoczenia dla nas wszystkich. W niektórych przypadkach kreozot nadal będzie stosowany, ale przyjęte ograniczenia gwarantują, że kwestia bezpieczeństwa będzie zawsze na pierwszym miejscu. Sektor przemysłu powinien zwiększyć swoje wysiłki mające na celu opracowanie optymalnych i mniej szkodliwych dla środowiska alternatyw.*

Kreozot stosuje się do przemysłowej impregnacji drewna od ponad stu lat, jednak ostatnio wzrosły obawy związane z jego toksycznością. Kreozot składa się ze skomplikowanej mieszaniny sepek różnych składników, w tym dwu- i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA), bardzo szkodliwych dla środowiska i stanowiących ogromne zagrożenie dla przyszłych pokoleń. Drewniane podkłady kolejowe, impregnowane za pomocą kreozotu, są nadal powszechnie używane, szczególnie na obszarach wiejskich oraz w miejscach trudno dostępnych. Wiadomo również, że drewniane słupy elektryczne i telekomunikacyjne zostały zaimpregnowane tą substancją. Tak zabezpieczonego drewna używa się również do produkcji ogrodzeń rolniczych i przemysłowych.

Analizy cyklu życia produktu pokazują, że w niektórych przypadkach nie jest możliwe zastosowanie alternatywnego rozwiązania. Dlatego też jeżeli nie istnieją mniej szkodliwe dla środowiska alternatywy, państwa członkowskie mogą zezwolić na wprowadzenie do obrotu produktów impregnowanych kreozotem. W takich przypadkach mają jednak zastosowanie rygorystyczne normy, w tym środki mające na celu ochronę pracowników przed narażen-

niem na działanie szkodliwych czynników podczas impregnowania drewna oraz posługiwania się nim. Konsultacje z zainteresowanymi stronami, stanowiące element procesu podejmowania decyzji, wykazały, że niektóre zastosowania krezotolu przynoszą znaczne korzyści społeczno-gospodarcze.

Końcowa ocena szóstego programu działań w zakresie środowiska naturalnego

W ciągu ostatnich dziesięciu lat dzięki szóstemu wspólnotowemu programowi działań w zakresie środowiska naturalnego (EAP) niemal w każdym obszarze ochrony środowiska stworzono odpowiednie przepisy. Taki wniosek wynika jasno z przyjętej dzisiaj końcowej oceny szóstego EAP (2002–2012). Za szczególne osiągnięcia w dziedzinie ochrony środowiska w ciągu ostatnich dziesięciu lat uznaje się rozszerzenie sieci Natura 2000 do wielkości niemal 18% powierzchni UE, wprowadzenie spójnej polityki w zakresie substancji chemicznych oraz podjęcie działań politycznych w sprawie zmiany klimatu. Wciąż jednak istnieją braki w zakresie realizacji uzgodnionych unijnych celów i przepisów, a poprawy wymaga zarówno poziom ochrony różnorodności biologicznej, jak i jakość gleb i wody. Rozdzielenie wykorzystania surowców od wzrostu gospodarczego nie doprowadziło do spadku w ogólnym poziomie zużycia zasobów.

Komisarz Janecz Potočnik powiedział: – *Osiągnęliśmy dobre wyniki – ale nie we wszystkich przypadkach były one tak dobre, jak oczekiwaliśmy. Aby zniknęły rozbieżności między celami szóstego EAP określonymi w przepisach a faktycznymi osiągnięciami programu, konieczne jest zwiększenie skuteczności, z jaką państwa członkowskie wdrażają przepisy UE. Naszym celem jest teraz przejście od środków zaradczych do środków zapobiegawczych chroniących środowisko. Zakończenie oceny programu będzie stanowiło początek powszechnej debaty publicznej, której celem ma być określenie kierunków polityki ochrony środowiska na nadchodzące lata.*

W końcowej ocenie szóstego wspólnotowego programu działań w

zakresie środowiska naturalnego wykazano, że znacząca większość działań wytyczonych w ramach programu została ukończona lub znajduje się w ostatniej fazie realizacji. Aby wzmocnić realizowaną politykę opracowano siedem strategii tematycznych określonych w szóstym EAP – powietrze, pestycydy, zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling, zasoby naturalne, gleba, środowisko morskie i środowisko miejskie. Niektóre z tych strategii doprowadziły do stworzenia nowych kierunków polityki, zaś pozostałe z nich w większym stopniu polegały na zmianie istniejących środków, tak aby zwiększyć ich spójność i wyeliminować określone luki.

W ramach programu udało się stworzyć pełne ramy dla polityki ochrony środowiska. Posłużyły one państwu członkowskiemu i władzom lokalnym za punkt odniesienia w walce o obronę polityki ochrony środowiska przed zakusami konkurencyjnych obszarów polityki, w zabezpieczeniu odpowiednich funduszy na finansowanie oraz tworzeniu przewidywalnego środowiska dla biznesu. Program ten przyczynił się także do budowy woli politycznej, aby przyjąć efektywne cele i harmonogramy, a następnie wprowadzić je w życie.

Nie udało się udowodnić, że to właśnie szósty EAP był głównym czynnikiem sprawczym, dzięki któremu w ciągu ostatnich dziesięciu lat przyjęto przepisy o ochronie środowiska. Wynika to po części z charakteru samego programu, który obejmuje ogromną liczbę działań różniących się zakresem i skalą. W odczuciu zainteresowanych stron zatwierdzenie programu w 2002 r. przez Radę i Parlament Europejski w ramach procedury współdecyzji zwiększyło zasadność ich działań i przyczyniło się do stworzenia szerszego poczucia własności w odniesieniu do wniosków dotyczących kierunków polityki. Jako czynnik spowalniający wskazano także wyraźnie niewłaściwe realizowanie i egzekwowanie unijnych przepisów o ochronie środowiska przez państwa członkowskie.

Marta Angrocka-Krawczyk
Komisja Europejska Przedstawicielstwo
w Polsce